

Förändringar i studiestödssystemet

Sammanfattning

I detta betänkande behandlar utskottet proposition 2009/10:141 Rättvist och effektivt – förändringar i studiestödssystemet samt två motioner med anledning av propositionen.

I propositionen lämnas bl.a. förslag som syftar till att säkerställa att de utbetalningar som görs från studiestödssystemet är riktiga och att den del av studiestödet som utgörs av studielån återbetalas i så hög utsträckning som möjligt. I de fall det finns sannolika skäl att anta att en persons rätt till studiestöd har upphört eller att studiestödet kommer att minskas, föreslås Centrala studiestödsnämnden (CSN) få besluta om att studiestödet ska hållas inne eller lämnas med ett lägre belopp till dess att beslut i ärendet har fattats. Vidare föreslås CSN få möjlighet att säga upp studielån till omedelbar betalning om låntagaren trots påminnelser och krav missköter sin återbetalning.

Regeringen bedömer att studerande som vårdar barn eller närstående bör ha möjlighet att få studielånet avskrivet fr.o.m. den 31:a vårdagen.

Regeringen eftersträvar en ökad genomströmning i den högre utbildningen och föreslår därför en tydligare prövning av studieresultat vid bedömningen av fortsatt rätt till studiemedel.

I propositionen aviseras vidare att de nuvarande reglerna för rätt till studiestöd för utländska medborgare behöver anpassas till utvecklingen av EUrätten. Därför föreslås en utökad rätt till studiestöd för familjemedlemmar till EES-medborgare samt för schweiziska medborgare och deras familjemedlemmar. Regeringen gör även bedömningen att bestämmelserna om rätt till studiemedel för studier utomlands i vissa delar bör anpassas till EUrätten. Slutligen föreslås i propositionen vissa terminologiska ändringar med anledning av Lissabonfördragets ikraftträdande.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2010.

Utskottet avstyrker motionerna och tillstyrker propositionen med en mindre ändring vad gäller ett bemyndigande i 3 kap. 7 § tredje stycket i regeringens lagförslag. I betänkandet finns reservationer från Vänsterpartiet och Miljöpartiet.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning	5
Propositionens huvudsakliga innehåll	6
Utskottets överväganden	8
Möjlighet för CSN att säga upp lån till omedelbar betalning	8
Möjlighet för CSN att i vissa fall hålla inne utbetalningar av studiestöd	10
Propositionen	10
Möjlighet till avskrivning av studielån vid vård av barn eller närstående	11
Tydligare prövning av studieresultat	12
Lagförslaget i övrigt	14
Reservationer	15
1. Möjlighet för CSN att säga upp lån till omedelbar betalning, punkt 1 (v)	15
2. Möjlighet för CSN att i vissa fall hålla inne utbetalningar av studiestöd, punkt 2 (v, mp)	15
3. Möjlighet till avskrivning av studielån vid vård av barn eller närstående, punkt 3 (v, mp)	16
4. Tydligare prövning av studieresultat, punkt 4 (v)	16
5. Tydligare prövning av studieresultat, punkt 4 (mp)	17
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	18
Propositionen	18
Följdmotionerna	18
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	19
<i>Bilaga 3</i>	
Utskottets lagförslag	27
Förslaget till lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395)	27

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. **Möjlighet för CSN att säga upp lån till omedelbar betalning**

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395) såvitt avser 4 kap. 27 a § och punkterna 1, 18 och 19 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:141 i denna del och avslår motion 2009/10:Ub8 yrkande 1.

Reservation 1 (v)

2. **Möjlighet för CSN att i vissa fall hålla inne utbetalningar av studiestöd**

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395) såvitt avser 6 kap. 3 a §. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:141 i denna del och avslår motion 2009/10:Ub8 yrkande 2.

Reservation 2 (v, mp)

3. **Möjlighet till avskrivning av studielån vid vård av barn eller närstående**

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395) såvitt avser 4 kap. 23 §. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:141 i denna del och avslår motionerna 2009/10:Ub8 yrkande 3 och 2009/10:Ub9 yrkande 2.

Reservation 3 (v, mp)

4. **Tydligare prövning av studieresultat**

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395) såvitt avser 3 kap. 7 § med den ändringen att paragrafens tredje stycke får den lydelse som utskottet föreslår i bilaga 3. Därmed bifaller riksdagen delvis proposition 2009/10:141 i denna del och avslår motionerna 2009/10:Ub8 yrkande 4 och 2009/10:Ub9 yrkande 1.

Reservation 4 (v)

Reservation 5 (mp)

5. **Lagförslaget i övrigt**

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen om studiestödslagen (1999:1395) i den mån lagförslaget inte omfattas av vad utskottet föreslagit under punkterna 1–4. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:141 i denna del.

Stockholm den 6 maj 2010

På utbildningsutskottets vägnar

Sofia Larsen

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Sofia Larsen (c), Marie Granlund (s), Margareta Pålsson (m), Mats Gerdau (m), Mikael Damberg (s), Betty Malmberg (m), Tina Acketoft (fp), Louise Malmström (s), Fredrik Schulte (m), Gunilla Tjernberg (kd), Patrik Forslund (m), Rossana Dinamarca (v), Thomas Strand (s), Ulrika Carlsson i Skövde (c), Mats Pertoft (mp), Caroline Helmersson-Olsson (s) och Lage Rahm (mp).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Till grund för propositionen ligger den studiesociala kommitténs betänkande Stärkt stöd för studier – tryggt, enkelt och flexibelt (SOU 2009:28) och fyra promemorior, vilka redovisas nedan. Vidare föreslås i propositionen vissa följdändringar med anledning av att Lissabonfördraget har trätt i kraft den 1 december 2009.

Stärkt stöd för studier – tryggt, enkelt och flexibelt (SOU 2009:28)

I november 2007 tillsatte regeringen en parlamentarisk kommitté som, med utgångspunkt i att studiemedelssystemet och de sociala trygghetssystemen ska samverka på ett optimalt sätt, skulle överväga och föreslå åtgärder vad gäller studerandes ekonomiska och sociala situation (dir. 2007:153). Kommittén antog namnet Studiesociala kommittén (U 2007:13). I mars 2009 överlämnade kommittén sitt betänkande Stärkt stöd för studier – tryggt, enkelt och flexibelt (SOU 2009:28). Betänkandet har remissbehandlats.

Återbetalning av studielån

Inom Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) har promemoriorna Uppsägning av studielån till omedelbar betalning (U2009/6570/SV) och Utökade möjligheter att meddela kompletterande bestämmelser om ändrade betalningsvillkor och sammanläggning (U2009/3764/SV) utarbetats. Promemoriorna har remissbehandlats.

Möjlighet att i vissa fall hålla inne studiestöd

Centrala studiestödsnämnden (CSN) kom i juli 2009 in med promemorian Förslag till bestämmelse om interimistiska beslut (U2009/4442/SV). CSN:s promemoria har remitterats.

Ändringar i rätten till studiestöd för familjemedlemmar till vissa EES-medborgare

Under hösten 2009 utarbetades inom Regeringskansliet promemorian Ändringar i rätten till studiestöd för familjemedlemmar till vissa unionsmedborgare (U2009/1493/SV). Promemorian har remissbehandlats.

Lissabonfördraget

Lissabonfördraget undertecknades den 13 december 2007 av företrädare för EU:s regeringar. Sveriges riksdag godkände fördraget den 20 november 2008. Fördraget trädde i kraft den 1 december 2009 vilket föranleder vissa konsekvensändringar i studiestödslagen (1999:1395). De föreslagna ändringarna är av sådant enkelt slag att regeringen bedömt att det saknas skäl att remittera förslagen.

Propositionens huvudsakliga innehåll

Bakgrund

Det svenska studiestödet är generöst utformat och ger många personer ekonomiska förutsättningar att utbilda sig. Under 2008 hade närmare 940 000 personer någon form av studiestöd (främst studiemedel och studiehjälp). I budgetpropositionen för 2010 (prop. 2009/10:1 utg.omr. 15) föreslog regeringen att studiemedelsbeloppen ska höjas fr.o.m. den 1 januari 2010 och att det s.k. fribeloppet, dvs. den inkomst som en studerande kan ha utan att studiemedlen reduceras, ska höjas fr.o.m. den 1 januari 2011. Riksdagen beslutade i enlighet med regeringens förslag (bet. 2009/10:UbU2, rskr. 2009/10:127). Dessa förändringar ger de studerande en förbättrad ekonomisk situation och ökade möjligheter att arbeta vid sidan om studierna. Den totala kostnaden för denna reform uppgår till drygt 200 miljoner kronor per år.

Regeringen eftersträvar ett effektivt och sammanhållet studiestödssystem som ska vara enhetligt och överblickbart för den enskilde. Studiestödssystemet måste vara långsiktigt samhällsekonomiskt hållbart, och rättssäkerheten inom systemet måste vara hög. Det är därför viktigt att säkerställa att de utbetalningar som görs från systemet är riktiga och att den del av studiestödet som utgörs av lån återbetalas till fullo. Den totala studieskulden uppgick vid årsskiftet 2009/10 till ca 183 miljarder kronor. CSN redovisar att ca 13,3 % eller ca 24,2 miljarder kronor utgörs av osäkra fordringar. Regeringen bedömer därför att det krävs ytterligare insatser för att upprätthålla den grundläggande principen att samtliga låntagare ska betala tillbaka sina skulder.

Regeringens bedömningar och förslag

Regeringen anser att det i dag finns vissa brister i studiestödsförfattningarna som försvårar CSN:s fordringshantering och arbete med att minska antalet felaktiga utbetalningar. Bland annat saknar CSN en möjlighet att säga upp studielån till omedelbar betalning om en låntagare missköter sin betalning. Vidare saknar CSN, till skillnad mot Försäkringskassan och arbetslöshetskassorna, en möjlighet att hålla inne en utbetalning under tid då den studerandes rätt till stödet är ifrågasatt. Regeringen lämnar i propo-

sitionen förslag som syftar till att ge CSN bättre verktyg i myndighetens hantering av obetalda fordringar och i arbetet med att minska antalet felaktiga utbetalningar. Dessutom lämnas förslag som syftar till att underlätta CSN:s administration vid återbetalning av studielån.

Regeringen anser att den ekonomiska situationen för studerande som vårdar barn eller närstående och som på grund av detta inte kan studera behöver förbättras. I propositionen lämnas därför förslag till förändring av möjligheten till avskrivning av studielån i dessa situationer.

Regeringen anser att det är önskvärt att öka genomströmningen i den högre utbildningen, dels för att den studerandes skuldsättning därigenom kan minskas, dels för att möjliggöra ett tidigare inträde för studerande på arbetsmarknaden. Regeringen föreslår av den anledningen en tydligare prövning av studieresultat i syfte att främja en högre individuell prestationsgrad för studerande på högskolenivå.

Studiestödssystemet som helhet påverkas i hög grad av internationella faktorer och bestämmelserna inom systemet måste kontinuerligt anpassas till ett alltmer globaliserat samhälle. Regeringen bedömer att vissa justeringar bör göras i det nationella regelverket på studiestödsområdet till följd av utvecklingen av EU-rätten och den praxis som följer av denna. Regeringen föreslår vidare att bestämmelserna i studiestödslagen (1999:1395) om utländska medborgares rätt till studiestöd i form av studiemedel och studiehjälp anpassas för att fullt ut överensstämmer med EU-rätten. Därutöver måste vissa följdändringar göras i studiestödslagen med anledning av Lissabonfördragets ikraftträdande.

Utskottets överväganden

Möjlighet för CSN att säga upp lån till omedelbar betalning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395) i den del som avser möjligheten för CSN att säga upp lån till omedelbar betalning.

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att endast lån som har tagits efter den 1 juli 2010 ska kunna sägas upp till omedelbar betalning.

Jämför reservation 1 (v).

Propositionen

CSN administrerar för närvarande återbetalning av studielån enligt tre olika återbetalningssystem som avser återbetalning av studielån som har lämnats enligt tre olika lånesystem:

- Återbetalningspliktiga studiemedel (lån tagna före den 1 januari 1989).
- Studielån (lån tagna under perioden den 1 januari 1989–30 juni 2001).
- Annuitetslån (lån tagna efter den 30 juni 2001).

Regeringen föreslår att det ska införas en möjlighet att säga upp studielån (lån som har tagits under perioden den 1 januari 1989–30 juni 2001) och annuitetslån (lån som har tagits efter den 30 juni 2001) till omedelbar betalning, om låntagaren trots påminnelser och krav inte betalat årsbeloppet eller avgifterna. Möjligheten ska endast kunna användas i fråga om årsbelopp och avgifter som förfaller till betalning efter ikraftträdandet. Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om hur ett lån som har sagts upp och avgifter som hör till lånet ska betalas tillbaka.

Regeringen föreslår även att CSN ska få säga upp lån i form av återbetalningspliktiga studiemedel (lån som har tagits före den 1 januari 1989) oavsett i vilket land låntagaren är bosatt. För lån som har sagts upp till omedelbar betalning ska bestämmelser om nedsättning av årsbelopp, samordnad betalning, ändrade betalningsvillkor, sammanläggning av studielån och överföring av studielån inte tillämpas.

Motionen

Vänsterpartiet anför i motion 2009/10:Ub8 yrkande 1 att det finns ett behov av att säga upp studielån till omedelbar betalning från CSN:s sida för att underlätta indrivningen, men partiet anser att det är tveksamt och rättsosäkert att en sådan förändring ska gälla retroaktivt för alla låntagare. Det är en stor brist att det saknas beräkningar för hur mycket som kommer att kunna krävas in på grund av den föreslagna regelförändringen. Vänsterpartiet föreslår därför att endast lån tagna efter den 1 juli 2010 ska kunna sägas upp till omedelbar betalning.

Utskottets överväganden

Utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395) i denna del och avslår motionsyrkandet.

Förslaget syftar till att ge CSN bättre verktyg i myndighetens hantering av obetalda fordringar, främst från låntagare som är bosatta utomlands. I propositionen framgår att förslaget kan sägas innebära en förändring av redan ingångna låneavtal mellan låntagare och CSN i och med att det införs en möjlighet att säga upp lånet till omedelbar betalning, även för lån som har tagits innan bestämmelserna ändrats. Vidare sägs att studielån är en förmån som tillhandahålls alla medborgare enligt ett regelverk som anges i lag och förordning, vilket gör att det finns betydande skillnader mot ett civilrättsligt avtalsförhållande. Det är enligt regeringen viktigt att beakta att de bestämmelser som reglerar återbetalning av de olika lånen tillkom under en tid då internationaliseringen inte var lika påtaglig som i dag.

Utskottet instämmer i regeringens uppfattning att det är viktigt att de förändringar som nu och i framtiden görs inom studiestödssystemet beaktar internationaliseringen och dess effekter. Studiestöd lämnas med allmänna medel och för att kunna fortsätta tillhandahålla de studerande ett generöst studiestödssystem krävs bl.a. att de studielån som den enskilde väljer att ta också betalas tillbaka. Utskottet anser därför att det finns skäl för att införa en möjlighet att säga upp studielån till omedelbar betalning retroaktivt för alla låntagare. Därutöver kan konstateras att den föreslagna förändringen endast påverkar de förhållandevis få låntagare som trots påminnelser och krav missköter sin återbetalning till CSN. För den absoluta majoriteten av låntagare innebär förslaget ingen förändring i sak. När det gäller frågan om avsaknaden av beräkningar för hur mycket som kommer att kunna krävas in med hjälp av den föreslagna regleringen konstaterar utskottet att de ekonomiska effekterna är svåra att beräkna och att regeringen i stället avser att utvärdera effekterna av regeländringen.

Möjlighet för CSN att i vissa fall hålla inne utbetalningar av studiestöd

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395) i den del som avser möjligheten för CSN att i vissa fall hålla inne utbetalningar av studiestöd.

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om avslag på propositionen i denna del.

Jämför reservation 2 (v, mp).

Propositionen

Regeringen föreslår att det ska införas en möjlighet för CSN att besluta att studiestöd får hållas inne eller lämnas med ett lägre belopp, till dess att slutligt beslut om rätt till studiestöd fattas i ärendet, om det finns sannolika skäl att anta att rätten till studiestöd har upphört eller att studiestödet kommer att minskas.

Enligt regeringens mening är det troligt att en möjlighet att hålla inne utbetalningar, som med stor säkerhet kan antas vara felaktiga, skulle minska de felaktiga utbetalningarna av studiemedel och studiehjälp. Även den enskildes intresse av att inte drabbas av återkrav talar för en bestämmelse som den föreslagna.

Motionen

Vänsterpartiet föreslår i motion 2009/10:Ub8 yrkande 2 att riksdagen ska avslå förslaget om möjlighet för CSN att hålla inne studiestöd eller lämna stöd med ett mindre belopp. Enligt motionärerna kan förslaget medföra att "oskyldiga" studerande riskerar att drabbas av innehållna utbetalningar och att det således inte är tillräckligt rättssäkert. Motionärerna anser att de kontroller som görs i samband med ansökningar om studiemedel samt nuvarande möjligheter att hantera återkrav är fullt tillräckliga.

Utskottets överväganden

Utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395) i denna del och avslår motionsyrkandet.

Förslaget innebär att det ska vara möjligt att interimistiskt hålla inne eller minska studiestöd som med stor säkerhet kan antas vara felaktiga, dvs. under tiden från det att rätten till studiestöd ifrågasätts till dess att slutligt beslut fattas i ärendet. I propositionen framkommer bl.a. att uppgifter från utbildningsanordnare om studieavbrott och minskad studietakt enligt CSN har stor tillförlitlighet och att dessa uppgifter också i normalfallet utgör grund för CSN:s slutliga beslut om indragning eller minskning av

studiestöd. Utskottet noterar att ett interimistiskt beslut om att hålla inne en utbetalning av studiestöd endast ska kunna fattas om det finns sannolika skäl att anta att rätten till studiestöd har upphört eller att studiestödet kommer att minska. Detta säkerställer att något sådant beslut inte fattas vid tveksamheter eller frågetecken kring utbildningsanordnares rapportering. Utskottet instämmer därmed i regeringens bedömning att kravet på rättssäkerhet är tillfredsställt.

Möjlighet till avskrivning av studielån vid vård av barn eller närstående

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395) i den del som avser möjligheten att skriva av studielån vid vård av barn eller närstående.

Riksdagen avslår motionsyrkanden om att karenstiden bör sänkas till 14 dagar.

Jämför reservation 3 (v, mp).

Propositionen

Regeringen föreslår att studielån ska få skrivas av helt eller delvis om lånet har tagits emot under tid då den studerande har vårdat barn eller närstående. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om sådan avskrivning. Regeringen bedömer att avskrivning av studielån för tid då en studerande vårdat sjukt barn eller sjuk närstående bör kunna ske fr.o.m. den 31:a vårdagen. Vid beräkning av vårdperiodens längd för rätt till avskrivning av studielån bör två eller flera vårdperioder få räknas som en sammanhängande vårdperiod om den senare börjar inom 20 dagar från det att den tidigare slutade.

En studerande som behåller sina studiemedel under tid då han eller hon vårdar sjukt barn eller svårt sjuk närstående har med dagens regler inte någon möjlighet att få avskrivning av sitt studielån. Det innebär att en studerande som avstår från studier på grund av barnets sjukdom eller för att vårda en närstående har en mindre förmånlig situation än den som avstår från studier på grund av egen sjukdom. Regeringen anser att det är angeläget att minska skuldbördan för studerande som försenas i sina studier på grund av vård av sjukt barn eller närstående. Enligt regeringens mening är det viktigt att studier och föräldraskap kan kombineras utan att detta får negativa ekonomiska konsekvenser. Regeringen föreslår därför att det ska vara möjligt att skriva av studielån helt eller delvis för tid då den stude-

rande har vårdat ett sjukt barn eller en sjuk närstående. En studerande med studiemedel ges därmed samma ekonomiska skydd i de situationerna som vid egen sjukdom.

Motionerna

Vänsterpartiet anför i motion 2009/10:Ub8 yrkande 3 att man inte har några invändningar mot förslaget att studerande som vårdar barn eller anhöriga ska kunna få studielånen avskrivna på samma sätt som vid egen sjukdom men anser att karenstiden emellertid bör sänkas till 14 dagar.

Även Miljöpartiet anför i motion 2009/10:Ub9 yrkande 2 att man bör kunna avskryva studielånen redan vid 14 dagars vårdande av barn eller närstående.

Utskottets överväganden

Utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395) i denna del och avslår motionsyrkandena.

Utskottet instämmer i regeringens bedömning att karenstidens längd, dvs. de 30 dagar som den studerande själv får finansiera med studielån, bör motsvara den som i dag gäller inom studiemedelssystemet för rätt till avskrivning av studielån vid egen sjukdom. Utskottet anser i likhet med regeringen att eventuella förändringar av bl.a. karenstidens längd i detta avseende bör anstå då det pågår ett arbete inom Regeringskansliet i fråga om beräkning av sjukpenninggrundande inkomst (SGI) utifrån historiska inkomster. Enligt den studiesociala kommittén skulle en övergång till en SGI som beräknas på historiska inkomster kunna innebära dels en förenkling av försäkringsskyddet för studerande, dels en förbättring av den studerandes ekonomiska situation.

Tydligare prövning av studieresultat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395) i den del som avser tydligare prövning av studieresultat med den ändringen som utskottet föreslår i bilaga 3.

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om avslag på propositionen i denna del och ett motionsyrkande om att höja kvaliteten på utbildningen för att öka genomströmningen.

Jämför reservationerna 4 (v) och 5 (mp).

Propositionen

Regeringen föreslår att studiemedel för studier på eftergymnasial nivå får lämnas till en studerande som har bedrivit sina tidigare studier i normal takt.

Studiemedel får lämnas för studier även om den studerande inte har bedrivit sina tidigare studier i normal takt, om det finns särskilda skäl för det.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om vad som ska anses vara studier i normal takt.

Regeringen anser att det är angeläget att öka genomströmningen inom den högre utbildningen så att den studerandes skuldsättning kan hållas nere och ett snabbare inträde på arbetsmarknaden kan ske. Regeringen anser också att tydligare krav på studieprestation är ett effektivt verktyg för att uppnå detta. Vidare är det regeringens uppfattning att det är mycket viktigt att den studieresultatsprövning som sker hos CSN är rättssäker så att risken för felaktiga utbetalningar minimeras. Regeringen föreslår därför att prövningen av studieresultat för studerande på eftergymnasial nivå ska grundas på uppnådda studieresultat i stället för en bedömning av en studerandes möjligheter att i framtiden klara sina studier.

Motionerna

Vänsterpartiet föreslår i motion 2009/10:Ub8 yrkande 4 att riksdagen ska avslå regeringens förslag om prövning av studieresultat för fortsatt rätt till studiemedel. Enligt motionärerna ska studiemedelssystemet vara förutsägbart och rättssäkert samt ha en viss flexibilitet som tar hänsyn till oförutsedda händelser och förhållanden av tillfällig karaktär som kan påverka möjligheten att bedriva studier. Regeringens förslag kommer dock att minska flexibiliteten. Vidare saknas det en analys av vad som kan komma att hända med dem som inte beviljas mer studiemedel.

Miljöpartiet anser i motion 2009/10:Ub9 yrkande 1 att det är bättre att höja kvaliteten på den högre utbildningen för att öka genomströmningen.

Utskottets överväganden

Utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395) i denna del och avslår motionsyrkandena.

Regeringens förslag innebär den ändringen att prövningen för att få studiemedel ska grundas på uppnådda studieresultat i stället för en bedömning av om det är sannolikt att den studerande kommer att slutföra sina studier inom normal tid. Utskottet kan i detta sammanhang konstatera att den prövning av studieresultat som i dag sker på andra utbildningar än de eftergymnasiala enbart utgår från uppnådda resultat. Utskottet anser i lik-

het med regeringen att det inte finns någon anledning till att prövningen vid studier på eftergymnasial nivå ska ske på ett sätt som avviker från vad som gäller för övriga utbildningsnivåer.

Utskottet föreslår en mindre justering av upplysningsbestämmelsen i 3 kap. 7 § tredje stycket i den föreslagna lagtexten. Vid utformning av upplysningsbestämmelser brukar begreppet ”närmare föreskrifter” användas när avsikten är att endast verkställighetsföreskrifter ska meddelas. Då utskottet erfarit att den aktuella bestämmelsen kan komma att kompletteras även med andra föreskrifter än verkställighetsföreskrifter föreslår utskottet att ordet ”närmare” utgår.

Vad gäller frågan om behovet av en analys av vad som kan hända med dem som med anledning av förslaget inte skulle beviljas mer studiemedel vill utskottet peka på följande. CSN har i rapporten Studieresultatprövning – en reviderad version visat att ungefär 30 % av dem som får avslag fortfarande är registrerade som studerande terminen efter avslaget. Huvuddelen av dessa har återkvalificerat sig ytterligare en termin därefter för att på nytt få studiemedel.

Lagförslaget i övrigt

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens övriga förslag om ändring i studie-stödslagen (1999:1395) i fråga om ansökningstid avseende ändrade betalningsvillkor och sammanläggning, undantag från kravet på permanent uppehållstillstånd, ändringar med anledning av Lissabonfördraget samt förslaget om författningsreglering och ikraftträdande.

Utskottets överväganden

Utskottet instämmer i övriga förslag om tydligare reglering i fråga om ansökningstid avseende ändrade betalningsvillkor och sammanläggning, undantag från kravet på permanent uppehållstillstånd, ändringar med anledning av Lissabonfördraget samt författningsreglering och ikraftträdande.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Möjlighet för CSN att säga upp lån till omedelbar betalning, punkt 1 (v)

av Rossana Dinamarca (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:Ub8 yrkande 1 och avslår proposition 2009/10:141 i denna del.

Ställningstagande

Vänsterpartiet ser att CSN har behov av att kunna säga upp studielån till omedelbar betalning för att underlätta indrivningen och är därför i sak helt enig med regeringen. Vänsterpartiet anser dock att det är rättsosäkert att en sådan förändring ska gälla retroaktivt för alla låntagare. Det är också en brist att det saknas beräkningar för vilka belopp som kan komma att krävas in med hjälp av regelförändringen. Vänsterpartiet föreslår därför att endast lån tagna efter den 1 juli 2010 ska kunna sägas upp till omedelbar betalning.

2. Möjlighet för CSN att i vissa fall hålla inne utbetalningar av studiestöd, punkt 2 (v, mp)

av Rossana Dinamarca (v), Mats Pertoft (mp) och Lage Rahm (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regeringens förslag om en möjlighet för CSN att i vissa fall hålla inne utbetalningar av studiestöd. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:Ub8 yrkande 2 och avslår proposition 2009/10:141 i denna del.

Ställningstagande

Vi anser att "oskyldiga" studerande riskerar att drabbas av innehållna utbetalningar och att förslaget därför inte är tillräckligt rättssäkert. Misstankar ska inte ligga till grund för myndighetsutövning mot en enskild, men kan utgöra skäl för ytterligare utredningar. De kontroller som görs i samband med en ansökning om studiemedel och möjligheterna till återkrav är enligt vår mening fullt tillräckliga.

3. Möjlighet till avskrivning av studielån vid vård av barn eller närstående, punkt 3 (v, mp)

av Rossana Dinamarca (v), Mats Pertoft (mp) och Lage Rahm (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2009/10:Ub8 yrkande 3 och 2009/10:Ub9 yrkande 2 och bifaller delvis proposition 2009/10:141 i denna del.

Ställningstagande

Vi ser positivt på förslaget att studerande som vårdar barn eller anhöriga får möjlighet att få sina studielån avskrivna på samma sätt som vid egen sjukdom, men vi anser att karenstiden bör sänkas till 14 dagar.

4. Tydligare prövning av studieresultat, punkt 4 (v)

av Rossana Dinamarca (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regeringens förslag om en tydligare prövning av studieresultat. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:Ub8 yrkande 4, bifaller delvis motion 2009/10:Ub9 yrkande 1 och avslår proposition 2009/10:141 i denna del.

Ställningstagande

Det är viktigt att kunna planera sina studier. Därför ska studiemedelssystemet vara förutsägbart och rättssäkert för de studerande. Det bör samtidigt finnas en viss flexibilitet som tar hänsyn till oförutsedda händelser och förhållanden av tillfällig karaktär, som kan påverka möjligheten att bedriva

studier. Dessa två perspektiv, som ibland inte är helt förenliga, är särskilt tydliga i frågor som rör studietakt och bedömning av studieresultat. Vänsterpartiet anser att regeringens förslag kommer att minska flexibiliteten.

Det nuvarande systemet är inte bara mer flexibelt utan också tydligare och lättare att tillämpa än en bedömning av vilka särskilda skäl en enskild student har för att inte ha bedrivit sina studier i normal takt. Det underlag som presenteras är dessutom otillräckligt för att man ska kunna bedöma följderna av den föreslagna förändringen. Det saknas bl.a. en analys av vad som händer eller kommer att hända med dem som inte beviljas mer studiemedel. Vänsterpartiet tror att det finns en risk att fler kommer att hoppa av sina studier.

5. Tydligare prövning av studieresultat, punkt 4 (mp)

av Mats Pertoft (mp) och Lage Rahm (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regeringens förslag om en tydligare prövning av studieresultat. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:Ub9 yrkande 1, bifaller delvis motion 2009/10:Ub8 yrkande 4 och avslår proposition 2009/10:141 i denna del.

Ställningstagande

Miljöpartiet anser att det är tveksamt om förslaget kommer att öka genomströmningen inom den högre utbildningen. Ett bättre sätt är i stället att höja kvaliteten på utbildningen.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2009/10:141 Rättvist och effektivt – förändringar i studiestödssystemet:

Riksdagen antar förslaget till lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395).

Följdmotionerna

2009/10:Ub8 av Rossana Dinamarca m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om uppsägning av studielån.
2. Riksdagen avslår regeringens förslag om möjlighet för CSN att hålla inne studiestöd eller betala ut ett mindre belopp.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om 14 dagars karenstid för avskrivning av studielån vid sjukdom samt vid vård av barn eller annan anhörig.
4. Riksdagen avslår regeringens förslag om prövning av studieresultat för fortsatt rätt till studiemedel.

2009/10:Ub9 av Lage Rahm m.fl. (mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att möjligheten till undantag från kravet på normal studietakt i slutet av studierna bibehålls.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att på sikt avskrivna studielånen redan vid 14 dagars vårdande av barn eller närstående.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om ändring i studiestödslagen
(1999:1395)

Härigenom föreskrivs i fråga om studiestödslagen (1999:1395)

dels att 1 kap. 4–7 §§, 2 kap. 4 §, 3 kap. 4 och 7 §§ samt 4 kap. 23 § ska ha följande lydelse,

dels att punkterna 1, 9 och 10 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas två nya paragrafer, 4 kap. 27 a § och 6 kap. 3 a §, samt närmast före 4 kap. 27 a § en ny rubrik av följande lydelse,

dels att det i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna ska införas två nya punkter, 18 och 19, av följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***1 kap.**4 §¹

Utländska medborgare *skall*, när det gäller rätt till studiestöd enligt denna lag, jämföras med svenska medborgare om de på grund av anställning eller etablering som egenföretagare här i landet kan härleda rättigheter i fråga om sociala förmåner från

1. *EG-rätten*,

2. avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES), eller

3. avtalet mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater å ena sidan, och Schweiz å andra sidan om fri rörlighet för personer.

Första stycket gäller även familjemedlemmar som avses i 3 a kap. 2 § utlänningslagen (2005:716) till sådana utländska medborgare.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter i anslutning till bestämmelserna i denna paragraf.

5 §²

Utländska medborgare med permanent uppehållsrätt i Sverige och som kan härleda rättigheter i fråga om sociala förmåner från *EG-rätten skall*, när det gäller rätt till studiestöd enligt denna lag, jämföras med svenska medborgare.

Utländska medborgare med permanent uppehållsrätt i Sverige och som kan härleda rättigheter i fråga om sociala förmåner från *EU-rätten ska*, när det gäller rätt till studiestöd enligt denna lag, jämföras med svenska medborgare.

¹ Senaste lydelse 2006:654.

² Senaste lydelse 2006:654.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter i anslutning till bestämmelserna i första stycket.

I 2 kap. 4 § andra–fjärde styckena och 3 kap. 4 § andra–fjärde styckena finns ytterligare bestämmelser om rätt till studiestöd för utländska medborgare.

6 §³

Utländska medborgare som kan härleda rättigheter i fråga om sociala förmåner från *EG-rätten skall*, när det gäller rätt till studiestöd enligt denna lag, jämföras med svenska medborgare vid studier i Sverige

Utländska medborgare som kan härleda rättigheter i fråga om sociala förmåner från *EU-rätten ska*, när det gäller rätt till studiestöd enligt denna lag, jämföras med svenska medborgare vid studier i Sverige

1. om de har ställning som varaktigt bosatta i Sverige, eller
2. om de har ställning som varaktigt bosatta i en annan EU-stat men har uppehållstillstånd i Sverige.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter i anslutning till bestämmelserna i första stycket.

I 2 kap. 4 § andra–fjärde styckena och 3 kap. 4 § andra–fjärde styckena finns ytterligare bestämmelser om rätt till studiestöd för utländska medborgare.

7 §⁴

Utländska medborgare som kan härleda rättigheter i fråga om familjeförmåner från *EG-rätten ska*, när det gäller rätt till studiebidrag och extra tillägg enligt denna lag, jämföras med svenska medborgare, om de är

Utländska medborgare som kan härleda rättigheter i fråga om familjeförmåner från *EU-rätten ska*, när det gäller rätt till studiebidrag och extra tillägg enligt denna lag, jämföras med svenska medborgare, om de är

1. gästforskare som avses i lagen (2008:290) om godkännande för forskningshuvudmän att ta emot gästforskare med uppehållstillstånd i Sverige för forskning, och
2. sådana gästforskares familjemedlemmar med uppehållstillstånd i Sverige.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter i anslutning till bestämmelserna i första stycket.

I 2 kap. 4 § andra–fjärde styckena och 3 kap. 4 § andra–fjärde styckena finns ytterligare bestämmelser om rätt till studiestöd för utländska medborgare.

2 kap.

4 §⁵

Studiehjälp får lämnas till stu-

Studiehjälp får lämnas till stu-

³ Senaste lydelse 2006:654.

⁴ Senaste lydelse 2008:293.

⁵ Senaste lydelse 2008:293.

derande som är *svensk* medborgare.

Studiehjälp får *lämnas också* till studerande som inte är *svensk* medborgare, om *den* studerande

1. är *bosatt* i Sverige och har permanent uppehållstillstånd här, samt

2. har bosatt sig i Sverige huvudsakligen i annat syfte än att genomgå utbildning här.

Kravet på permanent uppehållstillstånd i andra stycket 1 gäller inte för medborgare med uppehållsrätt enligt 3 a kap. 3 § utlänningslagen (2005:716) som fått en varaktig anknytning till Sverige.

Studiehjälp får lämnas även om kravet på permanent uppehållstillstånd i andra stycket 1 inte är uppfyllt, om det finns särskilda skäl för det.

Av 1 kap. 4 § första och andra styckena, 5 § första stycket, 6 § första stycket och 7 § första stycket framgår att vissa utländska medborgare ska jämföras med svenska medborgare.

3 kap.

4 §⁶

Studiemedel får lämnas till studerande som är *svensk* medborgare.

Studiemedel får *lämnas också* till studerande som inte är *svensk* medborgare, om *den* studerande

1. är *bosatt* i Sverige och har permanent uppehållstillstånd här, samt

2. har bosatt sig i Sverige huvudsakligen i annat syfte än att genomgå utbildning här.

Kravet på permanent uppehållstillstånd i andra stycket 1 gäller inte för medborgare med uppehållsrätt enligt 3 a kap. 3 § utlänningslagen (2005:716) som fått

derande som är *svenska* medborgare.

Studiehjälp får *också lämnas* till studerande som inte är *svenska* medborgare, om *de* studerande

1. är *bosatta* i Sverige och har permanent uppehållstillstånd här, samt

Kravet på permanent uppehållstillstånd i andra stycket 1 gäller inte för *personer* som *har* fått en varaktig anknytning till Sverige *och som är*

1. *utländska* medborgare med uppehållsrätt enligt 3 a kap. 3 eller 4 § utlänningslagen (2005:716),

2. *schweiziska medborgare med uppehållstillstånd, eller*

3. *familjemedlemmar till sådana schweiziska medborgare som avses i 2 och som själva har uppehållstillstånd.*

Studiemedel får lämnas till studerande som är *svenska* medborgare.

Studiemedel får *också lämnas* till studerande som inte är *svenska* medborgare, om *de* studerande

1. är *bosatta* i Sverige och har permanent uppehållstillstånd här, samt

Kravet på permanent uppehållstillstånd i andra stycket 1 gäller inte för *personer* som *har* fått en varaktig anknytning till Sverige *och som är*

⁶ Senaste lydelse 2006:654.

en varaktig anknytning till Sverige.

1. *utländska* medborgare med uppehållsrätt enligt 3 a kap. 3 eller 4 § utlänningslagen (2005:716),

2. *schweiziska medborgare med uppehållstillstånd, eller*

3. *familjemedlemmar till sådana schweiziska medborgare som avses i 2 och som själva har uppehållstillstånd.*

Studiemedel får lämnas även om kravet på permanent uppehållstillstånd i andra stycket 1 inte är uppfyllt, om det finns särskilda skäl för det.

Av 1 kap. 4 § första och andra styckena, 5 § första stycket och 6 § första stycket framgår att vissa utländska medborgare *skall* jämföras med svenska medborgare.

Av 1 kap. 4 § första och andra styckena, 5 § första stycket och 6 § första stycket framgår att vissa utländska medborgare *ska* jämföras med svenska medborgare.

7 §

I andra fall än som avses i 6 § *skall* det göras en prövning av den studerandes tidigare studieresultat. Studiemedel får lämnas till en studerande som *avses i 2 § första stycket bara om det med hänsyn till de resultat som den studerande har uppnått måste anses sannolikt att han eller hon kommer att slutföra sina studier inom normal tid. Studiemedel får lämnas till en studerande som avses i 2 § andra stycket bara om den studerande har bedrivit sina tidigare studier i normal takt.*

Vid bedömningen enligt första stycket skall hänsyn tas till förhållanden av personlig natur som kan antas ha inverkat på studieresultatet.

I andra fall än som anges i 6 § *ska* det göras en prövning av den studerandes tidigare studieresultat. Studiemedel får lämnas till en studerande som har bedrivit sina tidigare studier i normal takt.

Om det finns särskilda skäl för det, får studiemedel lämnas även om den studerande inte har bedrivit sina tidigare studier i normal takt.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om vad som ska anses vara studier i normal takt.

4 kap.

23 §

Studielån får skrivas av helt eller delvis, om lånet har tagits emot enligt bestämmelser som har meddelats *med stöd av* 3 kap. 24 §

Studielån får skrivas av helt eller delvis om lånet har tagits emot enligt bestämmelser som har meddelats *i anslutning till* 3 kap. 24 §.

första stycket. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får föreskriva om sådan avskrivning.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om sådan avskrivning.

Uppsägning av lån till omedelbar betalning

27 a §

Studielån får sägas upp till omedelbar betalning om låntagaren har fått påminnelser och krav och trots det inte har betalat förfallna årsbelopp eller avgifter.

Bestämmelserna om nedsättning i 4 kap. 12–18 §§ gäller inte för studielån som har sagts upp enligt första stycket.

6 kap.

3 a §

Om det finns sannolika skäl att anta att rätten till studiestöd har upphört eller att studiestödet kommer att minska, får Centrala studiestödsnämnden besluta att studiestödet ska hållas inne eller lämnas med ett lägre belopp till dess att slutligt beslut om rätt till studiestöd fattas.

1.⁷ Denna lag träder i kraft den 1 juli 2001, då studiestödslagen (1973:349) och lagen (1983:1030) om särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa ska upphöra att gälla. Äldre bestämmelser gäller fortfarande, förutom vad som anges i punkterna 13–17, i fråga om studiestöd som avser tid före ikraftträdandet. Vad som sägs om inkomst av tjänst, näringsverksamhet och kapital i 4 kap. 21 §, 8 kap. 4 § och 9 kap. 2 § studiestödslagen (1973:349) samt i punkten 2 f i övergångs-

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2001, då studiestödslagen (1973:349) och lagen (1983:1030) om särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa ska upphöra att gälla. Äldre bestämmelser gäller fortfarande, förutom vad som anges i punkterna 13–19, i fråga om studiestöd som avser tid före ikraftträdandet. Vad som sägs om inkomst av tjänst, näringsverksamhet och kapital i 4 kap. 21 §, 8 kap. 4 § och 9 kap. 2 § studiestödslagen (1973:349) samt i punkten 2 f i övergångs-

⁷ Senaste lydelse 2008:1353.

bestämmelserna till lagen (1988:877) om ändring i studiestödslagen (1973:349), ska dock från och med taxeringsåret 2002 i stället avse överskott i inkomstslagen tjänst, näringsverksamhet och kapital.

9. Den som har beviljats studielån eller återbetalningspliktiga studiemedel enligt studiestödslagen (1973:349) eller lagen (1983:1030) om särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa kan begära att lånet efter den 1 juli 2001 *skall* betalas tillbaka enligt bestämmelserna i den nya lagen. De ändrade betalningsvillkoren *skall* börja tillämpas vid kalenderårsskiftet året närmast efter det år då låntagaren har begärt ändrade betalningsvillkor.

10.⁸ Den som har beviljats studielån eller återbetalningspliktiga studiemedel enligt både studiestödslagen (1973:349) och den nya lagen kan begära att äldre lån läggs samman med nya lån och att de sammanlagda lånen betalas tillbaka enligt bestämmelserna i den nya lagen. Sammanläggningen *skall* börja tillämpas året närmast efter det år då låntagaren begärt att lånen *skall* läggas samman. Sammanläggningen *skall* ske vid kalenderårsskiftet enligt följande. En gemensam återbetalningstid bestäms för det sammanlagda lånet

bestämmelserna till lagen (1988:877) om ändring i studiestödslagen (1973:349), ska dock från och med taxeringsåret 2002 i stället avse överskott i inkomstslagen tjänst, näringsverksamhet och kapital.

9. Den som har beviljats studielån eller återbetalningspliktiga studiemedel enligt studiestödslagen (1973:349) eller lagen (1983:1030) om särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa kan begära att lånet efter den 1 juli 2001 *ska* betalas tillbaka enligt bestämmelserna i den nya lagen. De ändrade betalningsvillkoren *ska* börja tillämpas vid kalenderårsskiftet året närmast efter det år då låntagaren har begärt ändrade betalningsvillkor. *Ändrade betalningsvillkor får dock inte beslutas om lånet har sagts upp till omedelbar betalning enligt 8 kap. 52 § studiestödslagen (1973:349) eller punkterna 18 eller 19. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om hur en ansökan om ändrade betalningsvillkor ska göras samt vid vilken tidpunkt en sådan ansökan senast ska göras.*

10. Den som har beviljats studielån eller återbetalningspliktiga studiemedel enligt både studiestödslagen (1973:349) och den nya lagen kan begära att äldre lån läggs samman med nya lån och att de sammanlagda lånen betalas tillbaka enligt bestämmelserna i den nya lagen. Sammanläggningen *ska* börja tillämpas året närmast efter det år då låntagaren begärt att lånen *ska* läggas samman. *Sammanläggning får dock inte beslutas i fall där något av lånen har sagts upp till omedelbar betalning enligt bestämmelserna i*

⁸ Senaste lydelse 2003:1122.

i enlighet med bestämmelserna i 4 kap. 4, 9 och 10 §§ i den nya lagen. För återbetalning av det sammanlagda lånet *skall* bestämmelserna i 4 kap. i den nya lagen även i övrigt tillämpas. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får dock föreskriva att årsbeloppet enligt 4 kap. 14 § första stycket i den nya lagen får sättas ned till ett belopp som är lägre än fem procent av låntagarens inkomst eller från och med det år då låntagaren fyller 50 år sju procent. Årsbeloppet *skall* dock alltid uppgå till minst fyra procent av låntagarens inkomst. Från och med det år då låntagaren fyller 50 år får tillägg till inkomsten göras för förmögenhet. Avskrivning av lån som har lagts samman *skall* i fråga om lån som lämnats enligt den gamla lagen ske enligt 8 kap. 9, 10 och 12 §§ i den gamla lagen och i fråga om lån som lämnats enligt den nya lagen ske enligt 4 kap. 25 § i den nya lagen.

4 kap. 27 a § denna lag, 8 kap. 52 § studiestödslagen (1973:349) eller punkterna 18 eller 19. Sammanläggningen ska ske vid ett kalenderårsskifte enligt följande. En gemensam återbetalningstid bestäms för det sammanlagda lånet i enlighet med bestämmelserna i 4 kap. 4, 9 och 10 §§ i den nya lagen. För återbetalning av det sammanlagda lånet ska bestämmelserna i 4 kap. i den nya lagen även i övrigt tillämpas. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får dock föreskriva att årsbeloppet enligt 4 kap. 14 § första stycket i den nya lagen får sättas ned till ett belopp som är lägre än fem procent av låntagarens inkomst eller, från och med det år då låntagaren fyller 50 år, sju procent. Årsbeloppet ska dock alltid uppgå till minst fyra procent av låntagarens inkomst. Från och med det år då låntagaren fyller 50 år får tillägg till inkomsten göras för förmögenhet. Avskrivning av lån som har lagts samman ska i fråga om lån som lämnats enligt den gamla lagen ske enligt 8 kap. 9, 10 och 12 §§ i den gamla lagen och i fråga om lån som lämnats enligt den nya lagen ske enligt 4 kap. 25 § i den nya lagen. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om hur en ansökan om sammanläggning ska göras samt när en sådan ansökan senast ska göras.

18. Bestämmelsen i 8 kap. 52 § studiestödslagen (1973:349) i dess lydelse före den 1 januari 1989 om att det får bestämmas att återbetalningen genast ska fullgöras om betalningen av en avgift inte har skett inom föreskriven tid ska tillämpas även i fråga om en låntagare som är bosatt i Sverige. Punkterna 2–4 i övergångsbestämmelserna till lagen

(1988:877) om ändring i studiestödslagen (1973:349), 8 kap. 39 och 40 §§ studiestödslagen (1973:349) i dess lydelse före den 1 januari 1989 och punkterna 9 och 10 ska inte tillämpas vid återbetalning som sker efter ett beslut enligt 8 kap. 52 § studiestödslagen (1973:349).

19. Studielån som har beviljats enligt studiestödslagen (1973:349) i dess lydelse efter den 31 december 1988 får sägas upp till omedelbar betalning om låntagaren har fått påminnelser och krav och trots det inte har betalat förfallna årsbelopp eller avgifter. Bestämmelserna i 8 kap. 6 § studiestödslagen (1973:349) i dess lydelse efter den 31 december 1988 och punkterna 9, 10 och 16 ska inte tillämpas i fråga om återbetalning av lån som har sagts upp enligt denna bestämmelse. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om hur studielån som sagts upp enligt denna bestämmelse och förfallna avgifter som hör till lånet ska betalas.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2010.

2. I fråga om ansökningar om studiemedel som kommit in till Centrala studiestödsnämnden efter ikraftträdandet och som avser tid därefter tillämpas 3 kap. 7 § i dess nya lydelse.

3. I fråga om avskrivning av studielån vid vård av barn eller närstående för vårdperioder som inleds efter ikraftträdandet tillämpas 4 kap. 23 § i dess nya lydelse.

4. I fråga om årsbelopp och avgifter som förfaller till betalning efter ikraftträdandet tillämpas 4 kap. 27 a § samt punkterna 18 och 19 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna.

BILAGA 3

Utskottets lagförslag

Förslaget till lag om ändring i studiestödslagen
(1999:1395)*Regeringens förslag**Utskottets förslag***3 kap.**

7 §

I andra fall än som anges i 6 § ska det göras en prövning av den studerandes tidigare studieresultat. Studiemedel får lämnas till en studerande som har bedrivit sina tidigare studier i normal takt.

Om det finns särskilda skäl för det, får studiemedel lämnas även om den studerande inte har bedrivit sina tidigare studier i normal takt.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar <i>närmare</i> föreskrifter om vad som ska anses vara studier i normal takt.	Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om vad som ska anses vara studier i normal takt.
---	--